

ปัจจัยการบริหารกับผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

The Administrative Factors and Educational Quality Assurance Results of
Schools Under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational
Service Area 1

รริลฎา ศรีสงค¹, สุฎาฬี ศรีพุทธรินทร² และ จารุวรรณ เขียวน้ำชฎม³

Rarilda Srisong¹, Sumalee Sriputtarin², and Jaruwat Kheawnamchum³

ครุศาสตรมหาบัณชิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนากการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

Master of Education in Educational Administration and Development, Nakhon Phanom University

¹Corresponding Author. E-mail: 656150110293@npu.ac.th

Received December 31, 2023; **Revised** January 10, 2024; **Accepted** January 30, 2024

Abstract

This research aimed to: 1) study and 2) compare the administrative factors and educational quality assurance results of schools classified by school size for schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 150 teachers who were responsible for the educational quality assurance of schools. They followed Krejcie and Morgan's tables in the sample size specification, and they were selected by stratified random sampling. There were 2 research instruments: (1) a questionnaire on school administrative factors with the Index of Item Congruence (IC) between.60–1.00, the discrimination between.36–.61, and the reliability of.94; and (2) a questionnaire on educational quality assurance results of schools with the Index of Item Congruence (IC) between.60–1.00, the discrimination between.68–.93, and the reliability of.92. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-tests (independent samples). The research results revealed that (1) the overall administrative factors of schools were at a high level. The overall educational quality assurance results of schools were at an excellent level. (2) In comparison, the overall administrative factors classified by school size revealed a statistically significant difference at the .01. In comparison, the overall educational

quality assurance results of schools classified by school size revealed a statistically significant difference at the .05.

Keywords: administrative factors; educational quality assurance; Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารและผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 150 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตาราง Krejcie & Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามปัจจัยการบริหารของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .36 – .61 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 (2) แบบสอบถามผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .68 – .93 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent Samples) ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีเลิศ (2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหาร; ผลการประกันคุณภาพการศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

บทนำ

การบริหารจัดการหน่วยงานหรือสถานศึกษาให้มีคุณภาพบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้นจะต้องมีการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการ ภาคประชาชน ท้องถิ่นแม้กระทั่งภาคการเมืองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนและลงทุนด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทย สังคมไทยและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น แต่จากข้อเท็จจริงมีปัญหาการศึกษาที่สะท้อนการลงทุนสูงทางงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา แต่คุณภาพของผู้เรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (Bureau of Educational Testing, 2018) โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งสะท้อนผลกลับไปยังความด้อยคุณภาพ และประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา คุณภาพของครูและผู้บริหารโรงเรียนรวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อการศึกษา ได้แก่

ปรัชญาการศึกษา ความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาภาวะเปราะบาง ที่เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล โดยได้กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและกรอบมาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับนโยบายและกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 (Ministerial Regulations Educational Quality Assurance., 2018) โดยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยมาตรฐานจำนวน 3 ด้านคือ (1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน (2) มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และ (3) มาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการประเมินผลการดำเนินการของโรงเรียน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของโรงเรียนโดยบุคลากรของโรงเรียนหรือหน่วยงานสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าการดำเนินการของโรงเรียนมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด

ความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนนั้น ย่อมเกิดจากกระบวนการบริหารจัดการที่ดีและมีปัจจัยการบริหารหลายๆ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจัยการบริหารที่สำคัญมีอยู่หลากหลายปัจจัย แต่ละปัจจัยย่อมมีน้ำหนักมากน้อยต่อความสำเร็จแตกต่างกันไป ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพการทำงานขององค์กรในปัจจุบัน ควรประกอบด้วย ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษานำทรัพยากร คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) และการบริหารจัดการ (Management) (Chareonkham, 2020) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ (Sriputtarin, 2021) เช่น กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) โครงสร้างองค์กร (Structure) ระบบการปฏิบัติงานภายในองค์กร (System) บุคลากร (Staff) การบริหารจัดการ (Style) ค่านิยมร่วม (Shared Values) ปัจจัยทางการเมือง (Political Factors) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social-Culture Fact) และปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ของโรงเรียนเป็นผลสำเร็จของการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานด้านการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กรโดยหน้าที่การบริหารที่สำคัญ คือการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น หรือกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้บริหารเป็นผู้บังคับการพฤติกรรมของคนอื่น การทำงานของผู้บริหารอาจใช้แรงจูงใจ การสั่งการหรือการใช้กฎระเบียบในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลัก (Papong & Eungpuang, 2014)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์เชิงนโยบายในการกำกับ ติดตาม แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารและครูในโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับและเป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
โรงเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อมของโรงเรียน นำมาซึ่งความสำเร็จของโรงเรียน
ความต้องการของสังคมและดำรงอยู่ด้วยศักยภาพที่มั่นคงและเท่าทันสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารและผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารและผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ปัจจัยการบริหาร ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิด 8 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านบุคลากร (2) ด้านผู้นำองค์กร (3) ด้าน
งบประมาณ (4) ด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร (5) ด้านการบริหารจัดการ (6) ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและ
ระบบปฏิบัติการ (7) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (8) ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร

2) การประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยนำกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ
กระทรวงศึกษาธิการ (Bureau of Educational Testing, (2018) มาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย จำนวน 3 ด้าน ดังนี้
(1) ด้านคุณภาพผู้เรียน (2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ (3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 รวมทั้งสิ้น 248 คน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก
จำนวน 166 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 79 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 150 คน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน
100 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 48 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
จำนวน 1 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเทียบตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้มาโดยการสุ่มแบบ
แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ขอบเขตพื้นที่วิจัย โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

ขอบเขตระยะเวลา ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างเดือนสิงหาคม -
พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

ทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยการบริหาร หมายถึง องค์ประกอบทางการบริหารและทรัพยากรที่นำมาใช้ในการบริหารให้ดำเนินการไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวความคิดของ Drucker (1993), Greenwood (1965), Chareonkham (2020), Office of the Basic Education Commission (2008), Pawabutra, (2012), Poomali et al. (2014), Sararattana (2013), and Sriputtarin (2021) ได้กรอบแนวคิดปัจจัยการบริหาร 8 ด้านคือ (1) ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดคุณลักษณะบุคลากรการคัดเลือกและการจัดวางบุคลากร การกำหนดอัตรากำลัง และกำหนดอัตราตำแหน่ง การสรรหาบรรจุแต่งตั้งและการออกจากราชการ การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัย การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การพัฒนาครูและบุคลากร สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีทักษะความรู้ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น (2) ด้านผู้นำองค์กร หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการมีวิสัยทัศน์ การบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารในทุกๆด้าน ความสามารถในการตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร และสร้างความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของครูและบุคลากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน (3) ด้านงบประมาณ หมายถึง การมีทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสมและเพียงพอ มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม มีแผนการบริหารงบประมาณและดำเนินการตามแผน มีการใช้งบประมาณที่ครอบคลุมพันธกิจ และกิจกรรมทุกๆด้านของโรงเรียน มีการตรวจสอบเงินและทรัพย์สินต่างๆ มีระบบสารสนเทศและการเก็บข้อมูลและเอกสารที่ดีและสะดวก (4) ด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร หมายถึง กระบวนการที่มีการจัดสภาพบริบททั้งทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในการทำงานที่ควรจัดให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้ความเป็นมิตร ความเอื้ออาทรต่อกัน ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในโรงเรียน (5) ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างองค์การ การสร้างวัฒนธรรมที่ดีขององค์การ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมการกำหนดค่านิยมหลักในการทำงาน การบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปตามเป้าหมาย พันธกิจ กำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการแข่งขันได้มากขึ้น (6) ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและระบบปฏิบัติการ หมายถึง การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบและขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูล การสื่อสาร การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ (7) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การกำหนดความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ การจัดหา การผลิต การแลกเปลี่ยน การโอน การเช่า การยืม การคืน และการรับบริจาค การแจกจ่าย โดยใช้ระบบบัญชี การเก็บรักษา การดำเนินการให้พัสดุถึงผู้เบิกอย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงรักษา เพื่อให้พัสดุอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ยาวนานที่สุด การจำหน่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ชำรุด โดยดำเนินการให้เป็นกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง (8) ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทั้งด้านนโยบายทางการเมือง นโยบายของต้นสังกัดโรงเรียน การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามภารกิจของสถานศึกษา โดยมีการประเมินผลและ

การติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา สร้างความเชื่อมั่น และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการในการจัดการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งได้มาจากรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประจำปีการศึกษา 2565 (SAR : Self Assessment Report) ผู้วิจัยได้นำกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (Bureau of Educational Testing, 2018) มาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรโรงเรียน ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียน ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม (2) ด้านการบริหารและจัดการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจนของโรงเรียน ระบบบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียน การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรโรงเรียน และทุกกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ การเรียนรู้ การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ผลการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดจากปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ดี มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน โรงเรียนที่มีปัจจัยการบริหารที่ดี กล่าวคือ มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณเพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมเพรียง ย่อมส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้วางไว้ เมื่องานตามขอบข่ายที่วางไว้มีประสิทธิภาพได้ประสิทธิผลก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่างๆ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 รวมทั้งสิ้น 248 คน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 166 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 79 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 150 คน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 100 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 48 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเทียบตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามปัจจัยการบริหารของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .36 – .61 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 (2) แบบสอบถามผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .68 – .93 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้ (1) ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม (2) นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บด้วยตนเอง และ (4) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ (1) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Item Congruence : IC) (2) การหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) และ (3) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับการหาค่าสัมประสิทธิ์ (α - Coefficient) ของ Cronbach

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (1) ร้อยละ (Percentage) (2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ (3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Samples)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ระดับปานกลาง 5 ด้าน ($\bar{X} = 2.98-4.72$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.72$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 7 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 2.98$) รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับความคิดเห็นปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

Table 1 Show mean, standard deviation and behavioral level Administrative Factors of Schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. Overall and Classified by side.

ปัจจัยการบริหารของโรงเรียน (Administrative Factors of Schools)	ระดับความคิดเห็น (Level)		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล (results)
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.72	.29	มากที่สุด (highest)
2. ด้านผู้นำองค์กร (Leader)	4.67	.34	มากที่สุด (highest)
3. ด้านงบประมาณ (Money)	3.09	.45	ปานกลาง (moderate)
4. ด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร (Corporate environment)	3.04	.40	ปานกลาง (moderate)
5. ด้านการบริหารจัดการ (Management)	4.56	.38	มากที่สุด (highest)
6. ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและระบบปฏิบัติการ (Technology Communications and operating systems)	3.07	.37	ปานกลาง (moderate)
7. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)	2.98	.38	ปานกลาง (moderate)
8. ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร (Factors outside the organization)	3.15	.50	ปานกลาง (moderate)
รวม (Total)	3.66	.19	มาก (high)

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเลิศ ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีเลิศทุกด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.35$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.29$) และด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรฐาน และการแปลผลระดับคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

Table 2 Show mean, standard deviation and behavioral level Education Quality Assurance of Schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. Overall and Classified by side.

ผลการประกันคุณภาพการศึกษา (Education Quality Assurance results)	ระดับคุณภาพ (Quality level)		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล (results)
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน (Student quality)	4.24	.58	ดีเลิศ (Good)
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ (Administrative and management processes)	4.35	.56	ดีเลิศ (Good)
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (The process of organizing teaching and learning that focuses on students is important)	4.29	.53	ดีเลิศ (Good)
4. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยรวม (Overall Educational quality assessment results)	4.31	.53	ดีเลิศ (Good)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ด้านผู้นำองค์กร ด้านงบประมาณ ด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและระบบปฏิบัติการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยการบริหารโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

Table 3 Comparison results Administrative Factors of Schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. Overall and Classified by side.

ปัจจัยการบริหาร (Administrative Factors)	ขนาดโรงเรียน (School size)				t	Sig
	โรงเรียน ขนาดเล็ก (Small school)	โรงเรียน ขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาด ใหญ่พิเศษ (Medium sized school large school and extra large school)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.67	.31	4.82	.22	3.59**	.00
2. ด้านผู้นำองค์กร (Leader)	4.61	3.42	4.79	.28	3.30**	.00
3. ด้านงบประมาณ (Money)	2.94	.43	3.40	.30	6.81**	.00
4. ด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร (Corporate environment)	2.96	.43	3.20	.28	4.10**	.00
5. ด้านการบริหารจัดการ (Management)	4.59	.38	4.50	.36	1.38	.17
6. ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและระบบปฏิบัติการ (Technology Communications and operating systems)	3.00	.30	3.23	.44	3.44**	.00
7. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)	2.89	.30	3.14	.46	3.51**	.00
8. ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร (Factors outside the organization)	3.07	.42	3.30	.61	2.40*	.02
รวม (Total)	3.60	.14	3.80	.19	6.83**	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Statistically significant at the .05 level.)

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Statistically significant at the .01 level.)

ผลการเปรียบเทียบผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการบริหารและจัดการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านคุณภาพผู้เรียนไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

Table 4 Comparison results Education Quality Assurance of Schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office
1. Overall and Classified by side.

ปัจจัยการบริหาร (Administrative Factors)	ขนาดโรงเรียน (School size)				t	Sig
	โรงเรียนขนาดเล็ก (small school)		โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (Medium sized school large school and extra large school)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน (Student quality)	4.23	.55	4.26	.53	.30	.76
2. ด้านการบริหารและจัดการ (Administrative and management processes)	4.28	.55	4.48	.54	2.10*	.03
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน (The process of organizing teaching and learning that focuses on students is important.)	4.21	.50	4.46	.54	2.73**	.00
4. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยรวม (Overall Educational quality assessment results)	4.24	.51	4.46	.54	2.38*	.02

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Statistically significant at the .05 level.)

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Statistically significant at the .01 level.)

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และระดับปานกลาง 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านบุคลากร และด้านที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ ด้านที่ 7 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Sriputtarin, 2021) หากโรงเรียนมีการวางแผนอัตรากำลังได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอมีการสร้างแรงจูงใจแก่ครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยและจรรยาบรรณวิชาชีพ ก็จะสามารถให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานในทุก ๆ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูและบุคลากร ควรเน้นไปที่ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ซึ่งต้องมีการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการจำเป็นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของบุคคลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Office of the Basic Education Commission, 2008) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiyabud, (2021) ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารด้านการพัฒนาครูและบุคลากร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากข้อที่มีค่ามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้กับครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสถานศึกษามีกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยพัฒนาครูและบุคลากรอย่างมีคุณภาพ

ผลการศึกษาระดับประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีเลิศทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารและจัดการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาถูกกำหนดในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยมีการประเมินใน 3 มาตรฐาน คือ ด้านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Bureau of Educational Testing (2018) ทุกโรงเรียนจึงได้ยึดถือปฏิบัติและจริงจังในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ Pimkote et al. (2023) ที่ได้วิจัยกลยุทธ์การดำเนินการระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การดำเนินการระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลักคือ กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพ กลยุทธ์พัฒนาบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีอย่างมืออาชีพ กลยุทธ์สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา กลยุทธ์สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และกลยุทธ์สร้างภาคีเครือข่ายการระดมทรัพยากรการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Faller, 2018) ที่พบว่า ระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพของพนักงานในวิทยาลัยเทคนิคของรัฐสุลต่านโอมาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัจจัยการบริหารสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีความพร้อมด้านต่าง ๆ น้อยกว่า

โรงเรียนขนาดอื่น ๆ ทั้งด้านจำนวนของครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรร ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขณะเดียวกันพันธกิจในการบริหารจัดการ การศึกษามีปริมาณไม่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีภาระหนักกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรที่มากกว่า สอดคล้องกับ Jatprem (2020) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการ ประกันคุณภาพการศึกษาสมรรถนะสูงของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากได้แก่ ครูไม่ครบ ชั้น ครูไม่ครบ วิชาเอก ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนความต้องการมากที่สุด คือ ต้องการครูครบชั้น ครบวิชาเอก ครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา สื่อการเรียนที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการ นอกจากนี้พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีความพร้อมในการดำเนินงาน ส่วน โรงเรียนขนาดเล็กต้องอาศัยความเสียสละของครู และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย สอดคล้องกับ Ratchaphakdi (2018) ทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 22 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้าน การบริหารและการจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณภาพผู้เรียนไม่แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีผลการประกันคุณภาพการศึกษาต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีความพร้อมด้านจำนวนบุคลากร จำนวนงบประมาณ จำนวน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่น้อยกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ เมื่อมีความพร้อม ที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น โรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างและหลากหลายในการบริหารจัดการ เพื่อให้โรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพ ที่สูงขึ้นและทัดเทียมกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ สอดคล้องกับ Sripattanet (2020) ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Chaiwut (2018) ที่ได้ศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาประถมศึกษาเชิงราย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tama and Sumalee (2021) ที่วิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05

สรุปผล

จากการวิจัยปัจจัยการบริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ระดับปานกลาง 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านบุคลากร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 7 ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดีเลิศ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีเลิศทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารและจัดการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ด้านผู้นำองค์กร ด้านงบประมาณ ด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและระบบปฏิบัติการ ด้านสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านปัจจัยภายนอกองค์กร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการบริหารและจัดการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านคุณภาพผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลจากการศึกษาปัจจัยการบริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการระดมทรัพยากร จัดหาสิ่งแวดล้อมสะอาดในการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมและเพียงพอและต้องมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

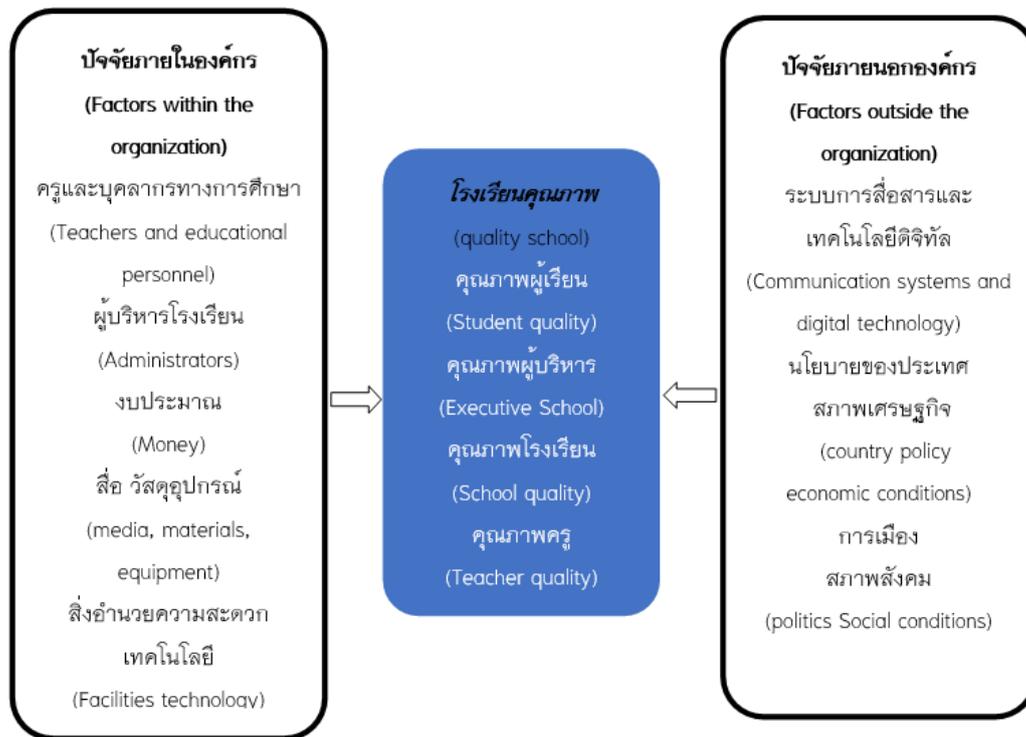
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยการบริหารกับผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับอื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาประกอบการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของปัจจัยการบริหารงานกับผลการประกันคุณภาพการศึกษาของระดับการศึกษาอื่นให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้ต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยปัจจัยการบริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผู้วิจัยสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ

Figure 1 Administrative Factors affecting to Quality of School

จากแผนภาพที่ 1 ทำให้ทราบว่าในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพนั้น ต้องมีการพัฒนา 3 ด้านไปพร้อมกัน นั่นคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพครู และในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพต้องอาศัยปัจจัยที่ส่งเสริมและเกื้อหนุนหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในองค์กร เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในองค์กร เทคโนโลยีที่เหมาะสม การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และปัจจัยภายนอกองค์กร เช่น ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล นโยบายของประเทศด้านการศึกษา สภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เป็นต้น

References

- Bureau of Educational Testing. (2018). *Guidelines for Educational Assessment*. Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education.
- Chaiwut, K. (2018). *Implementation of Internal Quality Assurance of the School under Chiangrai Primary Educational Service Area Office 1* [Master's thesis, Phayao University].

- Chaiyabud, A. (2021). *Administrational Factors Affecting Success of the Educational Quality Assurance Operation of Schools under the Secondary Educational Service Area Office 23* [Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Chareonkham, S. (2020). *Principles and Theory Education Administration* (11th ed). O.S. Printing House.
- Drucker, P. F. (2004). *Management: Tasks, Responsibilities, Practices* (International ed.). Butterworth Heinemann.
- Faller, J. M. V. (2018). Quality Assurance Implementation, Management Practices, and Staff Performance in the Technical Colleges of the Sultanate of Oman: Input for a Quality Intervention Program. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 7(2), 49–60. DOI:10.2478/ajis-2018-0046
- Green, W. T. (1965). *Management and Organizational Behavior: An Interdisciplinary Approach*. South-Western Publishing.
- Jatprem, S. (2020). *The Model for The Administration of High Performance Educational Quality Assurance of Primary Schools Under Primary Educational Service Area Office*[Doctoral dissertation, Kamphaengphet Rajabhat University].
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Ministerial Regulations Educational Quality Assurance. *Royal Thai Government Gazette*. February 23, 2018. Vol 135, part 11. pp. 3–4.
- Office of the Basic Education Commission. (2008). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (2008)*. Ministry of Education.
- Papong, U., & Eungpuang, A. (2014). Administrative Factors Affecting the Third Round External Quality Assessment of Schools under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 2. *Journal of Education Graduate Studies Research*, 8(2), 249–258. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/50983>
- Pawabutra, C. (2012). *Principles, Theories and Practices of Educational Administration* (2nd ed.). Sakonnakhon Rajabhat University.
-

- Pimkote, N., Singhapan, P., & Masena, C. (2023). A Strategies for the Implementation of an Internal Quality Assurance System for Primary Education in The Digital Era. *Journal of MCU Social Science Review*, 12(2), 276–289. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jssr/article/view/258584/177433>
- Poomali, K., Koolnaphadol, T., Phupat, P., & Noymanee, N. (2014). *The Administrative Factors Affecting the Effectiveness of Small School in the Eastern Region*. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 8(1), 158–172. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view/25667/21797>
- Ratchaphakdi, V. (2018). *Administrative Factors Affecting the Effectiveness of Personnel Management in Schools under the Office of Secondary Educational Service Area 22* [Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Sangsurin, K., Chusorn, P., & Agsonsua, P. (2020). A Model of Causal Relationships Affecting the Effectiveness of Primary Schools under Khon Kaen Primary Education Service Area. *International Journal of Higher Education*, 9(1), 230–236. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n1p230>
- Sararattana, W. (2013). *A New Paradigm in Education: The Case of Perspectives on Education in the 21st Century*. Thipayawisut.
- Sripattanet, S. (2020). *A Study of Problems of the Development of the Internal Quality Assurance in the Schools under the Jurisdiction of the Office of Surin Primary Educational Service Area 5* [Master's thesis, Ubon Ratchathani Rajabhat University].
- Sriputtarin, S. (2021). Organizational Factors and Development of Learning Skills in the 21st Century for Students of the Faculty of Education, Nakhon Phanom University. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 15(1), 50–62. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/241010>
- Tama, L., & Sriputtarin, S. (2021). Digital Era Leadership of School Administrators Affecting Educational Quality Assurance System Implementation of Schools under the Secondary Educational Service Area Office 22. *Rajapark Journal*, 15(38), 224–240. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/248088>
-